

Instructie voor het maken van compost, geschreven door Dennis van tuinvereniging Ons Genot uit Utrecht.

Wikipedia:

Compost is een donkerbruin tot zwart, kruimelig product dat bestaat uit plantaardige resten zoals selectief ingezamelde groenten, fruitschillen, grasmaaisel, bladeren en snoeihout die door micro-organismen bijna tot humus zijn afgebroken.

Mooi, hebben we dat vast duidelijk. Maar waar is compost eigenlijk goed voor?

Die vraag is wat lastiger, maar er zijn meerdere antwoorden goed! Compost heeft een aantal kenmerkende eigenschappen, namelijk: Het houdt vocht vast, handig voor droge/zanderige gronden. Het verbetert de structuur van grond. Het maakt kleigrond luchtiger, waardoor wortels beter kunnen groeien. Het geeft voedingsstoffen af aan micro organismen die in de grond leven. En de micro organismen kunnen weer voeding aan de plantenwortels geven.

Dat zijn best wat positieve eigenschappen! En ik heb er vast nog wel een paar gemist. Want ik ben niet persé een expert, maar spelenderwijs wel steeds beter in het bouwen van een goede composthoop.

Maar wat is dan een goede composthoop?

Veel mensen op onze volkstuinvereniging hebben een bak of een hoek in de tuin waar ze hun onkruid en ander ongewenst plantaardig afval op een hoop gooien. In principe is dat een composthoop, en als je lang genoeg wacht, wordt het wel compost. Afhankelijk van wat je op de hoop hebt gegooid, krijg je dat in veelvoud weer terug. Onkruid met name. Is dit dan geen goede composthoop? Op zich is iedere composthoop "goed", het is maar net welke eisen je stelt aan de compost, welke kenmerken je wel of niet wilt dat het eindproduct heeft, en hoeveel tijd je er aan wilt of kunt besteden.

Als we eisen (of hoopvolle verwachtingen) gaan stellen aan onze compost, dan staat op nummer 1 dat we het liefst willen dat er geen enorme hoeveelheid onkruid meer in kiemt zodra je het over je tuin verspreidt.

Wat mij betreft is goede compost bijna (liefst helemaal) vrij van onkruidzaden, en gemaakt van gevarieerd plantaardig materiaal.

Ik ga u vertellen wat ik aan materiaal gebruik, omdat ik dat toevallig ter beschikking heb:

Onkruid! Ik stop het in vuilniszakken. U mag het ook los op een hoop gooien, maar zoals ze zeggen, onkruid vergaat niet. In ieder geval de zaden niet, die verspreiden zich over uw tuin met de wind.

Cavia strooisel (Niet de cavia's zelf..) van de cavia's van mijn buurvrouw op de tuin. Daar zitten keutels in, en urine, daarnaast wat hooi en hennepvezel, en zaagsel.

GFT afval van ons huishouden. We hebben geen tuin aan huis, dus enkel **GF** eigenlijk. Een restje wijn gaat er ook graag in.

Paardenmest laat ik in de wintermaanden in vuilniszakken komen, eigenlijk is het de volledige bodembedekking in de paardenstal. Ze staan op strokorrels, die uit elkaar vallen als ze nat worden. Dus het is een combinatie van paardenmest en stro en urine. Als het op de parkeerplaats van ons genot in vuilniszakken opgestapeld ligt, mag iedereen het mee nemen! Gratschh.

Ik ga u natuurlijk niet vertellen dat je eigenlijk ook op je composthoop zou moeten plassen, ik ontken ook stellig dat ik dat theoretisch gezien zou doen. In urine zitten namelijk heel veel voedingsstoffen voor micro organismen.

Daarnaast haal ik een enkele keer wat koffiedik bij de Sandwich company of bij de color kitchen. Ik loop er naar binnen en vraag er gewoon om. Vinden ze prima. Soms kijken ze gek op, maar als je het uitlegt vinden ze het best leuk, of in ieder geval niet vervelend om je verder te helpen. Wat ik ook weleens gekregen heb ik bierbostel. Dat blijft over na het brouwproces van bier. De granen zijn erg goed voor op je composthoop. De hoeveelheid dronken muizen viel erg mee.

Wat heb ik er in het verleden wel op gegooid en probeer ik nu niet meer te doen: Houtig (hard) materiaal is in het algemeen niet echt aan te raden. Dit composteert te langzaam en takken tussen je hoop scheppen lastig om. Eerst versnipperen van takken helpt wel, maar gebruik nog steeds met mate.

Ik ga de lijst met dingen die op de composthoop mogen, hier niet neer zetten. Op internet is dat heel makkelijk te vinden via google. Daarnaast raad ik je aan om eens op youtube.com te kijken. En dan op zoektermen als "making compost" of "composting" en "hot compost". Er gaat een wereld voor u open. Iemand die zijn leven lang een productietuin heeft gehad en alles met compost doet, is Charles Dowding, ook op youtube onder die naam te vinden. Scheelt u ook nog spitten ieder jaar..(ga maar kijken als dat u interesseert)

Maar Dennis, hoe maak je nou een composthoop zonder onkruid achteraf?

Oké, ik heb dus al die materialen verzameld, en ik gooi echt al mijn onkruid op de hoop. Het enige dat ik er NIET op gooi, is heermoes. Dat is het meest taaie plantje op deze aardbol ongeveer, die krijg je nooit meer weg als hij er eenmaal is. Ik heb het niet op de tuin, en wil dat graag zo houden. (Op de algemene en enorme composthoop van het complex heb ik echter nog nooit ook maar 1 heermoes sprietje gevonden) Zevenblad, klimmende winde, het gaat er gewoon op bij mij. Desnoods laat je het eerst wat verdrogen voor het op de hoop gaat.

Als ik genoeg materiaal verzameld heb, (minimaal 4 kruiwagens aan materiaal, maar meer is beter!) ga ik de composthoop pas op zetten. Ik probeer de verschillende materialen te mengen of in dunne lagen aan te brengen. Het is heel belangrijk, dat de materialen **vochtig** zijn. Dus met de tuinslang of de gieter, steeds even wat nat maken. Zeker dingen als hooi/stro, zijn kurkdroog in veel gevallen. Droog materiaal composteert niet! Een baal stro is na een jaar een baal stro. Tenzij je het nat maakt, dan is het zwarte smurrie na een jaar.

De beste constructie is een hoop in een piramide/punt vorm te maken, zeker bij wat kleinere hopen. Als je hoop klaar is, dek je hem af met een stuk wortel doek of karton of plastic. Hij moet niet zeiknat regenen en ook niet teveel wind vangen.

Wat gaat er nu gebeuren? Als je een goede variatie aan materialen hebt gebruikt, zal in de meeste gevallen je composthoop binnen een paar dagen opwarmen. En met warm bedoel ik dan soms ook gewoon HEET! Er zijn bepaalde verhoudingen van groen en bruin materiaal in je composthoop nodig, waarbij de bacteriën/micro organismen hun werk het beste doen, en daarbij warmte produceren. Het composteringsproces. De zogenaamde C:N ratio (carbon:nitrogen ofwel koolstof:stikstof

verhouding) van 20:1 is ideaal. Is er teveel stikstof, dan krijg je vieze stank, en heb je te weinig stikstof, dan krijg je weinig warmte. Hoe vaker je zelf wat probeert, hoe meer je er achter komt wat wel en niet werkt.

Wat verder belangrijk is naast deze C:N ratio, is dat de composthoop zodra hij opwarmt, regelmatig wordt omgekeerd. (1x per 3 tot 7 dagen maximaal) De micro organismen hebben zuurstof nodig! Anders gaan ze dood. Ja heel zielig, dat willen jullie toch niet? En als we de hoop omkeren, probeer dan het materiaal wat meer aan de buitenkant van de hoop lag, wat meer in het midden van de hoop te krijgen. Dan is na een keer of 3, al het materiaal in composthoop wel een keer goed warm geweest. Zeg 55 graden of meer. Er zijn maar heel weinig zaden die dan nog zullen kiemen! Virussen zijn soms wel heel taai, tot 90 graden of hoger. Ik gooi ook mijn tomatenplanten op de hoop, nooit ergens last van gehad. Maar dat is je eigen keuze of je het aan durft. Ik heb mijn composthoop een keer bijna op 80 graden gehad. Dat is te hoog, daar gaan zelfs de hardwerkende bacteriën in dood.

55-60 graden is ideaal. Stijgt het hoger, dan de hoop omkeren. Ik heb een lange prik thermometer gekocht voor een paar euro, het is heel leuk om eer van je werk te zien.

Als de composthoop niet meer zo warm wordt, laten we hem rustig nog een maand of 3-4 liggen (of langer) Daarna is het prima bruikbare compost om op uit grond tussen de planten te leggen. Ik spit het niet onder, dat doen de wormen wel voor mij, die vinden compost heerlijk.

Veel informatie zeg! Eigenlijk is dit maar de samenvatting van de samenvatting. Er zijn boeken over geschreven. Ik heb er 1 thuis, leuk om te lezen hoor.

De onderstaande link is van een Engelstalige website over composteren, met ook C:N ratio's van verschillende materialen. En daarnaast nog een berg aan informatie die nu niet ter sprake is gekomen.

<http://www.homecompostingmadeeasy.com/carbonnitrogenratio.html>